

Anna-Karin Wagner
Anna-karin.wagner@folktandvardenskane.se

Datum 2023-08-15
Ärendenr 2023-FTV000043

Remiss Tandvårdens stöd till våldsutsatta patienter SOU 2023:10

Sammanfattning

Folktandvården Skåne instämmer i utredningens grundförslag att ge stöd till våldsutsatta patienter för tandvård. Vinsterna för den enskilda individen som utsätts för stort lidande bedöms vara stora där ersättning via regionalt tandvårdsstödet torde vara den bästa lösningen för finansiering. Vidare ser vi positivt på att samverka med andra instanser samt aktiv delta i att identifiera och hjälpa våldsutsatta.

Dock är det otydligt i utredningen om stödet är tillgängligt för alla patienter med tandvårdsskador orsakat av våld, eller om det finns begränsningar gällande omfattning av skadorna samt om all tandvård inom stödet ska utföras av tandläkare med specialistkompetens. Vidare skulle en formulering om vilka som kan ta del av ersättningen grundat på om våldet är kopplat till någon av våra diskrimineringsgrunder i diskrimineringslagen vara av värde. Det behöver förtydligas innan införandet av reformen.

Dessutom bör regeringen beakta att tiden för införande per 1 juli 2024 kan svår att uppnå för regioner och tandvårdsaktörer vilket kan innebära en lägre följsamhet och därmed effekt av reformen. Detta med tanke på behovet av att skapa samsyn mellan regioner och tandvårdsaktörer samt identifierat behov av kompetensutveckling avseende bemötande och samtalsmetodik för tandvårdens personal (*5.2 Resultat av enkät till tandvården*).

4.5 Utredningens analys och bedömning, 4.5.3 samt 4.5.4

Folktandvården Skåne AB anser att beräkningen av hur många patienter som kommer att kunna identifieras och vara föremål för stöd vara för hög.

- I beräkningsmodellen används totala antalet besök som grund, men det står samtidigt att just denna patientkategori besöker vård/tandvård på sällanbasis och endast vid behov. Därav anses antagandet, att 6 % av alla som besöker tandvården under ett år vara våldsutsatta, vara för högt räknat.
- Bör även innebära att mindre ersättning kommer att utgå från det regionala tandvårdsstödet

Folktandvården Skåne AB anser att det finns risk att denna del av anamnesupptagningen får undanträngningseffekt på andra för munhälsan betydelsefulla anamnesuppgifter, både för

individ och för samhälle, vilket innebär en risk för att tandvården inte räcker till för alla och att jämlik vård för alla grupper i samhället inte kan erbjudas.

- Risker kan ses i samband med anamnesupptag, då ökad tid för att fråga om våld kan innebära att andra viktiga frågor hamnar i skymundan och riskerar patientsäkerheten för övriga patienter.
- Psykologin kring våldsutsatta patienter innefattar ofta ett stort mått av hemlighållande och starkt vilja att dölja sin våldsutsatthet, varför effekten av frågor av våld i besöket kan vara låg och där flera patienter som skulle haft rätt till särskilt stöd ändå inte får det.
- Antagandet i utredningen att tandvården träffar en stor del av befolkningen på kontinuerlig basis och samma behandlare där förtroende kan byggas anses inte relevant i dag. Nationella riktlinjer förordar förlängda revisionsintervall, rörlighet inom personalgrupper samt att denna patientgrupp sällan tillhör revisionsunderlaget innebär att de sällan besöker tandvården, inte kontinuerligt och träffar sällan samma behandlare. Därav anses antagandet att förtroende byggs upp över tid inte heller vara relevant.
- Risk att frågan blir slentrianmässig och tappar sin relevans om den ställs by default.

5.2 Resultat av enkät till tandvården

För att få full effekt av- och följsamhet till reformen skulle tandvårdens personal behöva kompetensutvecklas inom regelverk och bemötande av denna grupp, vilket gör att införande av reformen redan 1 juli 2024 anses orimligt att uppnå.

Folktandvården Skåne AB anser att följande kompetens behöver vara på plats vid omhändertagande av våldsutsatta patienter

- Samtalsmetodik
- Samsyn
- Tydligt regelverk och ansökningsförfarande

6.11 Utredningens bedömningar och förslag

Folktandvården Skåne AB önskar förtydligande enligt nedan gällande vilka patienter med behov av tandvård på grund av våldshandling som kan söka ersättning.

- Mindre omfattande skador ersätts inom det statliga tandvårdsstödet
- Omfattande orofaciala skador kräver remiss till specialisttandläkare som kan ansöka om särskilt tandvårdsstöd inom regionalt stöd enligt Led i sjukdomsbehandling (S)
- Definition av orofaciala skador, såsom endodontisk involvering, tandfrakturer etc.